

SỞ GD&ĐT VINH PHÚC

KỶ THI TUYỂN SINH LỚP 10 THPT CHUYÊN NĂM HỌC 2021 - 2022

ĐỀ THI MÔN: NGỮ VĂN

ĐỀ CHÍNH THỨC

*Dành cho thí sinh thi vào lớp chuyên Ngữ văn
Thời gian làm bài: 150 phút, không kể thời gian giao đề.*

Câu 1 (1,0 điểm)

Phân tích giá trị nghệ thuật của các biện pháp tu từ trong câu văn sau:

Cái lặng im lúc đó mới thật dễ sợ: nó như bị gió chặt ra từng khúc, mà gió thì giống những nhát chổi lớn muốn quét đi tất cả, ném vứt lung tung...

(*Lặng lẽ Sa Pa* – Nguyễn Thành Long, Ngữ văn 9, Tập một, NXB Giáo dục Việt Nam, 2016)

Câu 2 (3,0 điểm)

Bàn tay của Marie

Ngày xưa có một cô gái nhà quê mang một cái tên xấu xí là Marie. Cô đi khắp khiêng và mất thì lễ. Cha mẹ của cô cũng thường chửi mắng cô rất nặng nề. Tất cả điều đó khiến cô căm ghét mọi người. Một hôm, cô đi nhờ cô phụ giúp cho người làm vườn ở trong làng mình, bỗng người vợ ông này đột nhiên bảo cô: "Coi kìa, em có đôi tay đẹp quá Marie ơi! Sao không đến đây mà chăm sóc hoa với cô?". Ban đầu, Marie tưởng bà này chế giễu mình. Nhưng sau đó, người vợ của kẻ làm vườn đã giúp cô gái kết những bó hoa thật đẹp mang ra chợ bán. Đó là giai đoạn Marie bắt đầu lột xác: cô săn sóc đôi tay mình, rồi chăm sóc đến một mảy, thân thể mình, rồi sửa soạn sự ăn mặc và cả dáng đi... Một hôm, một kiến trúc sư trẻ tuổi đến ngắm hoa cô bày bán và khen: "Những bó hoa của cô tuyệt đẹp có à!". Chưa bao giờ Marie lại then đó mặt một cách dễ thương như hôm nhận được lời khen tặng ấy. Sau đó, cô đã làm vợ người kiến trúc sư, rồi cô theo học một cách say mê môn trang trí và trở thành một trong những người trung hưng nổi tiếng của thủ đô Paris.

(*Đặc nhân tâm, Bí quyết của thành công* – Dale Carnegie, NXB Thanh Niên, 2008)

Viết bài văn trình bày suy nghĩ của em về bài học cuộc sống mà em tâm đắc nhất được gợi ra từ câu chuyện trên.

Câu 3 (6,0 điểm)

Trong bài *Tiếng nói của văn nghệ*, Nguyễn Đình Thi viết:

Mỗi tác phẩm lớn như rơi vào bên trong chúng ta một ánh sáng riêng, không bao giờ nhòa đi, ánh sáng ấy bấy giờ biến thành của ta, và chiếu tỏa lên mọi việc chúng ta sống, mọi con người ta gặp, làm cho thay đổi hẳn mắt ta nhìn, óc ta nghĩ.

(*Ngữ văn 9, Tập hai*, NXB Giáo dục Việt Nam, 2016)

Em hiểu ý kiến trên như thế nào? Hãy phân tích bài thơ *Mùa xuân nho nhỏ* của nhà thơ Thanh Hải để chứng tỏ rằng bài thơ đã khiến ta thay đổi cách nhìn, cách nghĩ về cuộc sống.

Hết

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh: ..... Số báo danh: .....

SỞ GD&ĐT VINH PHÚC

KỶ THI TS LỚP 10 THPT CHUYÊN NĂM HỌC 2021-2022
HƯỚNG DẪN CHẤM MÔN THI: NGỮ VĂN
Dành cho thí sinh thi vào lớp chuyên Ngữ văn

HDC gồm 03 trang

Câu 1 (1,0 điểm)

Y	Nội dung	Điểm
1	- Biện pháp so sánh: <i>Cái lặng im... như bị gió chặt ra từng khúc, gió thì giống những nhát chổi lóm...</i>	0,25
	- Biện pháp nhân hóa: <i>gió chặt ra, gió... muốn quét..., ném vút lung tung...</i>	0,25
2	- Tác dụng: + Thiên nhiên hiện ra gần gũi, mang nét đặc trưng của vùng đất Sa Pa: dữ dội, khắc nghiệt.	0,25
	+ Câu văn sinh động, giàu sức gợi.	0,25

Câu 2 (3,0 điểm)

* Yêu cầu về kỹ năng:

Thí sinh hiểu đúng yêu cầu của đề bài; biết cách làm bài văn nghị luận về một tư tưởng đạo lý; bố cục ba phần rõ ràng; lập luận chặt chẽ, mạch lạc; không mắc các lỗi chính tả, dùng từ, ngữ pháp.

* Yêu cầu về kiến thức:

Thí sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau, song phải thể hiện rõ quan điểm của mình về bài học được rút ra từ câu chuyện. Quan điểm đó phải phù hợp với đạo đức, lẽ phải, không suy diễn tùy tiện. Dưới đây là những gợi ý cơ bản:

Y	Nội dung	Điểm
1	Khái quát nội dung câu chuyện, rút ra bài học	0,50
	- Câu chuyện kể về cuộc đời, số phận của cô Marie: + Trước khi gặp được bà vợ người làm vườn: Marie là cô bé xấu xí, có nhiều khiếm khuyết và phải đối diện với những lời chê bai, chửi mắng nặng nề. Tất cả điều đó khiến cô căm ghét mọi người, mất niềm tin vào chính bản thân mình. + Sau khi gặp được bà vợ người làm vườn: được nhận lời khen về đôi bàn tay và được giúp kết những bó hoa thật đẹp mang ra chợ bán. Đó là giai đoạn Marie bắt đầu lột xác, cô săn sóc đôi tay và cả bản thân mình. Cuối cùng, cô không những thành công mà còn tìm được hạnh phúc...	0,25
	- Câu chuyện đặt ra cho chúng ta những thông điệp nhân sinh giàu ý nghĩa: + Con người là không hoàn hảo nhưng mỗi người đều có những giá trị riêng cần được trân trọng. + Những lời chê bai sẽ khiến con người có cái nhìn tiêu cực về chính bản thân mình và về cuộc sống. Những lời khen tặng đem đến cho con người động lực để phát huy điểm mạnh, hoàn thiện bản thân, vươn tới thành công. + Sự tự tin vào bản thân là động lực thay đổi cuộc sống. ...	0,25
	<i>Lưu ý: Thí sinh chỉ cần chỉ ra một bài học tâm đắc nhất.</i>	
2	Bàn luận	1,50
	Từ nhận thức và những trải nghiệm riêng, thí sinh cần lựa chọn và bày tỏ suy nghĩ của mình về một bài học tâm đắc nhất mà câu chuyện gợi ra. Việc bàn luận phải có lí lẽ chặt chẽ, dẫn chứng xác đáng và có thái độ nghiêm túc, phù hợp đạo lý.	
3	Bài học nhận thức và hành động	0,50
	Thí sinh rút ra bài học nhận thức và hành động phù hợp, suy nghĩ tích cực.	
4	Đảm bảo quy tắc chính tả, dùng từ, đặt câu; khuyến khích bài viết có sự sáng tạo.	

Câu 3 (6,0 điểm)

* **Yêu cầu về kỹ năng:** Thí sinh hiểu đúng yêu cầu của đề bài; vận dụng tốt các kỹ năng làm văn để viết bài văn nghị luận văn học; bố cục ba phần rõ ràng; lập luận chặt chẽ, mạch lạc; dẫn chứng phong phú, tiêu biểu; không mắc các lỗi chính tả, dùng từ, ngữ pháp; khuyến khích những bài viết sáng tạo.

* **Yêu cầu về kiến thức:** Thí sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau trên cơ sở hiểu rõ yêu cầu của đề bài. Bài viết cần đảm bảo những ý cơ bản theo gợi ý sau:

Ý	Nội dung	Điểm
1	Giới thiệu vấn đề nghị luận	0,50
2	Giải thích ý kiến	0,50
	- <i>Tác phẩm lớn:</i> tác phẩm có giá trị, mang đến cho người đọc những bài học ý nghĩa về cuộc sống, làm rung động trái tim và thức tỉnh tâm hồn người đọc. - <i>Ánh sáng</i> của tác phẩm: tình cảm, tư tưởng và sáng tạo nghệ thuật độc đáo của người nghệ sĩ thể hiện trong tác phẩm. - <i>Chiều sâu:</i> hướng con người đến những tình cảm cao quý, khơi dậy tình yêu, niềm tin và khát vọng, góp phần hoàn thiện nhân cách, làm thay đổi cách nhìn, cách nghĩ của con người, về cuộc sống. => Ý kiến nhấn mạnh sứ mệnh to lớn của văn học là bồi đắp tâm hồn con người, giúp con người hoàn thiện hơn về nhân cách, nhân sinh quan. Đây cũng chính là chức năng giáo dục của văn học.	0,25
	=> Ý kiến nhấn mạnh sứ mệnh to lớn của văn học là bồi đắp tâm hồn con người, giúp con người hoàn thiện hơn về nhân cách, nhân sinh quan. Đây cũng chính là chức năng giáo dục của văn học.	0,25
3	Bàn luận	0,75
	- Mọi tác phẩm văn học giá trị vừa là kết tinh tình cảm, tư tưởng và những trải nghiệm của nhà văn về cuộc sống vừa là công trình nghệ thuật độc đáo, thỏa mãn thị hiếu thẩm mỹ của người đọc.	0,25
	- Tác phẩm văn học chân chính luôn có sự tác động trực tiếp đến đời sống tâm hồn của người đọc. Bởi văn học là tiếng nói của tình cảm và sáng tạo theo quy luật của cái đẹp. Người đọc nhận của người nghệ sĩ tất cả những say sưa, vui buồn, yêu ghét, mơ mộng, phẫn khích, và biết bao tư tưởng... (Nguyễn Đình Thi).	0,25
	- Khả năng tác động của tác phẩm văn học đến con người, xã hội càng sâu sắc càng chứng tỏ đó là tác phẩm có giá trị. Những tác phẩm văn học lớn của thời đại luôn có giá trị giáo dục, thay đổi nhận thức và hành động của độc giả. Đó cũng chính là điều làm nên sức sống lâu bền của văn chương.	0,25
4	Phân tích, chứng minh	3,00
	a. Giới thiệu tác giả, tác phẩm	0,25
	b. Bức tranh thiên nhiên mùa xuân đã khơi dậy trong ta tình yêu thiên nhiên.	0,75
	- Bằng vài nét vẽ đơn sơ mà đặc sắc, với những hình ảnh bình dị, trong trẻo, nhà thơ đã gọi lên một mùa xuân tươi tắn, thơ mộng, tràn đầy sức sống, đậm phong vị xứ Huế: <i>Dòng sông xanh, bông hoa tím biếc, chim chiền chiện hót vang trời...</i>	0,25
	- Cảm xúc say sưa, ngây ngất của tác giả trước cảnh đất trời xứ Huế vào xuân được thể hiện trong lời gọi, lời hỏi ngỡ ngàng (<i>Oi, hót chi</i>) và trong một động tác đón nhận, vừa trân trọng vừa tha thiết, triu mến: <i>Từng giọt... tôi hứng</i> . Phải có một tình yêu tha thiết, một tâm hồn lạc quan với cuộc sống nhà thơ mới có thể lặng ngắm, lặng nghe mùa xuân bằng cả trái tim xao động, bằng trí tưởng tượng độc đáo như vậy.	0,25
	- Qua bức tranh thiên nhiên mùa xuân, Thanh Hải đã cho người đọc một cách nhìn mới về cuộc sống: thiên nhiên quanh ta luôn đẹp từ những gì bình dị nhất. Biết nhìn ngắm, cảm nhận, nâng niu những điều bình thường, giản dị, chúng ta sẽ có cảm giác hạnh phúc...	0,25

<p>c. Bức tranh mùa xuân đất nước đã khơi dậy trong ta tình yêu quê hương, đất nước.</p>		0,25
<p>- Đất nước vào xuân được tác giả cảm nhận qua hình ảnh <i>lộc xuân</i> theo người <i>cắm sừng</i>, theo người <i>ra đồng</i> - biểu trưng hai nhiệm vụ cơ bản: chiến đấu và sản xuất, bảo vệ và xây dựng Tổ quốc. Chính họ đang <i>hối hả, xôn xao</i> tạo nên sức sống của mùa xuân đất nước...</p>		0,25
<p>- Nhà thơ bộc lộ niềm tự hào về một đất nước anh hùng và giàu đẹp; niềm tin sắt đá vào một đất nước mãi trường tồn, tỏa sáng như những <i>vì sao</i> trong hành trình <i>cù đi lên phía trước</i>. Và qua những khúc <i>Nam ai, Nam bình</i> nhà thơ đã bộc lộ tình yêu tha thiết với quê hương, đất nước, với những <i>giá trị truyền thống vững bền</i>...</p>		0,25
<p>- Từ đó, nhà thơ đã cho ta một cách nhìn mới về mùa xuân đất nước, giúp ta thay đổi nhận thức và tình cảm: biết yêu, trân trọng từng bước trưởng thành vững mạnh của đất nước.</p>		0,50
<p>d. Tâm nguyện của nhà thơ đã đánh thức trong ta khát vọng sống cống hiến cho cuộc đời.</p>		0,25
<p>- Nhà thơ nguyện ước <i>làm con chim hót</i> dâng cho đời tiếng ca vui, <i>làm một cành hoa</i> để dâng cho đời hương sắc, <i>làm nốt trầm xao xuyến</i> trong bản hòa ca muôn điệu, <i>làm một mùa xuân nhỏ nhỏ</i> để góp phần vào mùa xuân lớn của đất nước. Đó là khát vọng sống hòa nhập, cống hiến cho cuộc đời <i>Dù là tuổi hai mươi / Dù là khi tóc bạc</i>... Đặt vào hoàn cảnh riêng, ta càng thấy ở nhà thơ một bản lĩnh sống vững vàng, một tình yêu cuộc sống tha thiết, một khát vọng sống cống hiến mạnh mẽ.</p>		0,25
<p>- Tâm nguyện của nhà thơ đánh thức trong ta khát vọng sống cống hiến sức xuân, tuổi xuân cho cuộc đời, cho đất nước để cuộc sống thực sự có ý nghĩa.</p>		0,75
<p>e. Sáng tạo nghệ thuật của tác phẩm đem đến cho người đọc những xúc cảm thẩm mỹ.</p>		0,50
<p>- Nhan đề sáng tạo, độc đáo, chứa đựng chiều sâu tư tưởng; mạch cảm xúc, mạch ý tạo thành từ thơ tự nhiên mà chặt chẽ, lô gích. Thể thơ 5 chữ gần với các làn điệu dân ca; âm hưởng nhẹ nhàng, tha thiết. Hình ảnh thơ tự nhiên, giản dị, giàu ý nghĩa biểu trưng, khái quát. Ngôn ngữ thơ hàm súc, gợi hình, gợi cảm; giọng điệu vui tươi, say sưa, trầm lắng, thiết tha; cách sử dụng các biện pháp nghệ thuật phong phú, độc đáo...</p>		0,25
<p>- Sáng tạo nghệ thuật của tác phẩm đã bồi dưỡng cảm xúc thẩm mỹ, khơi dậy và tiếp sức cho những rung động về cái đẹp, làm cho tâm hồn người đọc luôn mới mẻ, nhạy cảm với vẻ đẹp của thiên nhiên, cuộc đời. Từ đó khiến tâm hồn người đọc luôn thiết tha yêu thương, hướng về cái tốt đẹp.</p>		0,75
5	Đánh giá, mở rộng	0,25
<p>- Ý kiến của Nguyễn Đình Thi hoàn toàn đúng đắn. Bằng sức hấp dẫn từ nội dung và nghệ thuật, bài thơ <i>Mùa xuân nhỏ nhỏ</i> đã tác động sâu sắc đến người đọc, khơi gợi từ tình yêu thiên nhiên đến tình yêu quê hương, đất nước, từ khát vọng nhỏ bé, khiêm nhường của một cá nhân nâng lên thành lẽ sống cao đẹp, giàu giá trị nhân văn. Thanh Hải đã cho ta một cái nhìn mới về thiên nhiên, cuộc đời và một cách <i>nhìn mới</i> về trách nhiệm với đất nước.</p>		0,25
<p>- Bài học cho người sáng tạo: nhà văn cần bằng tài năng, tâm huyết sáng tạo những tác phẩm có giá trị có khả năng giáo dục và bồi đắp tâm hồn con người. Qua tác phẩm, tác giả phải gửi được những thông điệp mang giá trị nhân văn sâu sắc, như vậy tác phẩm mới có sức sống trường tồn trong lòng người đọc.</p>		0,25
<p>- Bài học cho người tiếp nhận: biết lựa chọn những tác phẩm có giá trị đích thực, có tác dụng bồi dưỡng tâm hồn, tình cảm cho con người; xây dựng cho mình đời sống tinh thần trong sáng, có chiều sâu để có thể khám phá giá trị tác phẩm, đồng sáng tạo với nhà văn để cùng tạo sức sống lâu bền cho tác phẩm.</p>		0,5
6	<p>- Có cách diễn đạt sáng tạo, độc đáo; có suy nghĩ riêng, mới mẻ phù hợp với vấn đề nghị luận. - Chính tả, dùng từ, đặt câu: đảm bảo chuẩn chính tả, dùng từ, đặt câu, ngữ pháp.</p>	0,5

Lưu ý:

- Cho điểm tối đa khi bài thi đảm bảo tốt cả 2 yêu cầu về kỹ năng và kiến thức, khuyến khích những bài có chất văn, sáng tạo.
- Điểm của bài thi là tổng điểm các câu cộng lại; cho điểm từ 0 đến 10.
- Điểm lẻ làm tròn tính đến 0,25 điểm.

Hết